

GAZETO ESPERANTISTA ELIRANTA LA 15ma DE ĈIU MONATO.

AD. CRESPIN

LA BELGA SONORILO

JOURNAL ESPERANTISTE BELGE
MENSUEL.BELGISCH ESPERANTISCH
MAANDSCHRIFT.

Oficiala Organo de la « Belga Ligo Esperantista » kaj de la Belgaj Ligaj Grupoj.

Organo officiel de la « Ligue Espérantiste Belge »
et des Groupes Belges affiliés.

Officieel orgaan van den « Belgischen Esperantischen
Bond » en der Belgische aangesloten Groepen.

Komandanto LEMAIRE, aganta prezidanto de la *Belga Ligo Esperantista*,
ricevis la jenan gravan leteron :

LABORATORIO PRIVATA
D'ERNEST SOLVAY.

Bruselo, strato des Champs-Élysées,
la 22^a de Novembro 1906.

KARA SINJORO LEMAIRE,

Sinjoro Solvay tre deziras helpi vian klopodon grandaniman kaj sagacan
por propagandi la lingvon « Esperanto ».

Li rogas de vi sian enskribon sur via nomaro, por jara pago da mil frankoj,
por la Belga Ligo Esperantista.

Sinjoro Solvay sendas al vi sian plej bonan komplimenton.

Tu' sincere,
(*subskribo*) CHARLES LEFÉBURE,
Inĝeniero.

Le Commandant LEMAIRE, président effectif de la *Ligue Espé-
rantiste Belge*, a reçu l'importante lettre suivante :

LABORATOIRE PRIVÉ Bruxelles, 43, r. des Champs-Élysées.
D'ERNEST SOLVAY. 22 Novembre 1906.

CHER MONSIEUR LEMAIRE,

Monsieur Solvay est très désireux de venir en aide aux efforts
généreux et clairvoyants que vous faites pour propager le lan-
gage Espérantiste.

Il vous prie de l'inscrire pour un subsidie annuel de mille
francs en faveur de la Ligue Espérantiste Belge.

Monsieur Solvay vous envoie ses meilleurs compliments.

Bien sincèrement,
(signé) CHARLES LEFÉBURE
Inĝenieur.

Commandant Lemaire, werkelijk voorzitter van den Bel-
gischen Esperantischen Bond, heeft den volgende belangrijke
brief ontvangen :

BIJZONDER LABORATORIUM Brussel, 43, Elyseesche veldenstr.
VAN ERNEST SOLVAY. 22 November 1906.

Waarde heer Lemaire,

De heer Solvay verlangt ten zeerste ter hulp te komen aan
uwe edelmoedige en schranderere pogingen om het Esperanto te
verspreiden.

Hij verzoekt u hem voor een jaarlijksch hulpgeld van duizend
frank in te schrijven ten voordeele van den Belgischen Esperan-
tischen Bond.

De heer Solvay stuurt u zijne beste groetenissen.

Gansch rechtzinnig,
(geteekend) CHARLES LEFÉBURE
Ingenieur.

Por la belga Esperantistaro.

Niaj samideanoj ĵus legis, sur la unua paĝo de ĉi tiu numero, la mirindan aprobon al nia propagando donatan de homo pri kiu la plej ĝusta laŭdo por fari estas vere simpla: « Homo imitinda! »

Kaj en tiu vorto « Homo » ni metas la ecojn ne nur de la privata persono, sed ankaŭ de l' publika homo, de l' regnanto, de l' pensulo.

Ernest Solvay (Ernesto Solve) estas, eble, la Belgo kiu povas, kiel eble plej juste, rediri, post Terence: « *Homo sum, et humani nihil a me alienum puto* ». Mi estas homo, kaj ĉio kio estas homa, min interesas.

Jam je la unuaj tagoj de nia propagando, je la komenco de la 1898^a, Sinjoro Ernest Solvay estis unua por apogi, mondonante, la klopodojn de leŭtenanto Lemaire.

Hodiaŭ, oferante al la Belga Ligo Esperantista tiel belan ĉiujaran monsumon, Sinjoro Solvay montras ke li ŝatas kaj estimas niajn progresojn; la aprobo de tiu « *self made man* » (homo de si mem farita), plenigos per ĝojo la koron de l'Esperantistoj.

Niaj amikoj sciigos ankaŭ, kun plezuro, ke Sinjoro Albert Lecointe, membro de l' honora Komitato de la Ligo, oferis al ni cent frankojn; ankaŭ ke Sinjoro Ernest Melot enskribigis sin kiel « protektanta membro », kaj pagis la sumon da 200 frankoj kiu karakterizas tiun kategorion da membroj.

Por la jaro 1905^a-1906^a, Belga Sonorilo ricevis helpmonon da 2000 frankoj, oferitan de sia kreinto, Komandanto Lemaire.

Dank' al tiu helpmono, malaperis defcito da 500 frankoj pri la pasintaj jaroj, ankaŭ defcito da 500 frankoj pri la 1905^a-1906^a jaro; plie oni povis pagi la kompensan salajron de l'administranta sekretario, t. e. trian sumon da 500 frankoj.

En la kaso de Belga Sonorilo restas nun kvin cent frankoj.

Komandanto Lemaire decidis ne atendi ke Belga Sonorilo sufiĉas al si mem por pligrandigi ĝian influon, ĝian efikon; li oferos la elspezojn por aperigi, ĉiuduonmonate, la organon de l' belgaj esperantistoj; komence de Januaro 1897^a, Belga Sonorilo aperos dufoje ĉiunonate, sen pligrandigo de l' prezo por la malnovaj abonantoj de l' nuna jaro.

Kompreneble, la estonta abonprezo estos iom pligrandigata.

Ni devas deziregi ke Belga Sonorilo aperu ĉiudimanĉe.

Tiel ni faros tuj kiam la nombro de l'abonantaj estos sufiĉe granda.

Estas eble interesa atentigi pri tio ke Belga Sonorilo havas administracion tute memstaran, sen ia dependo je la administracio de la Ligo.

La Komitato de la Belga Ligo Esperantista kunvenos ĉe sia prezidanto, Kom^o Lemaire, strato Ten-Bosch, n° 53, en Bruselo, je la 10^a matene de l' dimanĉo 30^a de Decembro.

Aux Espérantistes belges.

Nos partisans ont lu à la page précédente l'éclatante adhésion à notre mouvement de propagande d'un des hommes dont le meilleur éloge à faire est bien simple: « Homme modèle ».

Et dans le mot « Homme » nous mettons l'homme privé comme l'homme public, le citoyen, le penseur.

Ernest Solvay est peut-être le Belge qui pourrait le mieux redire après Térence: « *Homo sum, et humani nihil a me alienum puto* ». Je suis homme, et rien de ce qui touche aux hommes ne me laisse indifférent.

Dès les premiers jours de notre propagande, au début de 1898, Monsieur Ernest Solvay fut le premier à soutenir pécuniairement les efforts du lieutenant Lemaire.

En attribuant à la Ligue Espérantiste Belge une aussi belle souscription annuelle, Monsieur Solvay montre qu'il est content de nos progrès; l'approbation de ce « *self made man* » remplira de joie le cœur des Espérantistes.

Nos amis apprendront aussi avec plaisir que Monsieur Albert Lecointe, membre d'honneur du Comité de la Ligue, nous a remis cent francs, et que Monsieur Ernest Melot s'est inscrit comme membre protecteur et a payé la somme de 200 francs qui caractérise cette catégorie de membres.

La Belga Sonorilo a reçu, pour l'année 1905-1906, un subside de deux mille francs de son créateur, le Commandant Lemaire.

Ce subside a permis de couvrir un déficit de 500 francs qui restait des années précédentes, un déficit de 500 francs pour l'année 1905-1906, et enfin les émoluments du secrétaire administratif, soit une troisième somme de cinq cents francs.

Il reste en caisse cinq cents francs.

Le Commandant Lemaire a décidé de ne pas attendre que la Belga Sonorilo se suffise à elle-même pour en accentuer l'action; il couvrira donc les frais de la publication bi-mensuelle de l'organe des Espérantistes de Belgique; dès janvier 1907, la Belga Sonorilo paraîtra deux fois par mois, sans augmentation de prix pour les anciens abonnés pour l'année courante.

Il va de soi que l'abonnement sera légèrement majoré par la suite.

Le desideratum à atteindre est que la Belga Sonorilo paraisse chaque dimanche.

Cela se fera quand le nombre d'abonnés le permettra.

Il est peut-être bon de faire remarquer que la Belga Sonorilo a une administration indépendante de celle de la Ligue.

Le Comité de la Ligue Espérantiste Belge se réunira chez son président, le Com^t Lemaire, rue Ten-Bosch, 53, à Bruxelles, le dimanche 30 décembre à 10 heures du matin.

KONKURSO DE BELECO.

(Epizodo eltirita el « *Au pays des Manchots*, » de G. Lecointe sub-komandanto de la *Belgica* dum la Belga Esplorado ĉe la suda poluso).

La 7ma de Aprilo 1898, kiam ni klopodis por eltrovi gravajn dokumentojn, iu el ni ekvidis en iu tirkesto dekon da ilustritaj albumoj — donaco de amiko el Antverpeno — enhavantaj la portretojn de la plej famaj belulinoj de la mondo.

Tuj kaptis nin la deziro organizi, per tiuj portretoj, « Konkurson de Beleco ».

La propono estis akceptata, kaj la konkurso fikŝata je la sekvanta dimanĉo vespere, la 10ma de Aprilo.

Car estis necese pligravigi la rolon kiun ĉiu devos ludi, ni decidis elekti reĝon kaj reĝan princon kiel estrojn de la Honora Komitato; ankaŭ ministraron kiel membrojn de la laboranta Komitato. Sekve, Arkowski estis proklamata reĝo sub la nomo Artocho I^a, dum Roald Amundsen fariĝas lia moŝto la reĝa princo.

Mi estis nomata Ministro de la Belulinoj, kaj mi elektas Racovitza'on kiel membron de la Kabineto; de Gerlache, Cook, Melaerts, estas nur elektantoj.

Ni estis apenaŭ komencintaj nian laboron kiam grandega malpaco okazis en la Kabineto: de Gerlache kaj mi estis nesingardeme dirintaj ke Klara W..., la tro fama eksprincino, estas multe pli bela ol ĉiuj aliaj belulinoj!

Racovitza, freneze kolerega pro tio, certigas ke la glora danc-artistino Kleo de M... certe pli ol Klara meritas ĉiujn voĉojn.

Kiel serioza ministro, mi elektis elektsistemon kiu plej multe favoras mian propran sukceson. Same mi starigis la regularon de la konkurso.

Jen estas la modelo de Pafisoj kiuj estis afiŝataj ĉie:

Granda Konkurso de Beleco

organizata ĉe la polusaj regionoj, sub la tre alta protekto de Liaj Moŝtoj Artocho I^a, Reĝo de la Glaciejoj, kaj Roald, Reĝa Princo.

Regularo.

ART. I. — La portretoj — kies nombro estas 464 — de la plej perfektaj belulinoj estas en la arĥivoj de la ministrejo. Ili montras numerojn anstataŭantajn la personajn nomojn.

ART. II. — La decido de la juĝantaro bezonos plenumi la sekvantajn kondiĉojn:

Oni voĉdonos dufoje por ĉiu premio: la belulinoj elektitaj unuavice havos preferon; tri voĉoj estas postulataj por ricevi la unuan premion, du por la duan, unu por la trian. La rebaloto por la definitiva elekto okazos por la ses belulinoj kiuj estos ricevintaj la plej multajn voĉojn. La nombro ses estos pligrandigebla.

N. B. Reklamoj kaj delogoj estas permesataj.

Disdono de l' premio.

Tuj kiam *La Belgica* alvenos al haveno, la Ministro de la belulinoj sendigos la premiojn al la virinoj kiuj estos proklamitaj la plej perfektaj belulinoj.

La Konkurso estas triparta:

I^e — Konkurso pri la ĝenerala aspekto;

IIe — Konkurso pri la detala aspekto, ekzemple la plej belaj okuloj, buŝo, manoj, kaj cetere.

IIIe — Konkurso pri la feliĉeco, tio estas: la elektantoj devos citi la belulinojn kiujn ili plej ŝatas.

La Estro de la Kabineto:

RACOVITZA.

La Ministro de la Belulinoj:

G. LECOINTE.

Kiam komencis la voĉdono, mi naive imagis ke mi estas ministro sufiĉe potenca por ke mia voĉo donu la venkon al Sinjorino Klara W..., la numero 209^a de la nomaro, kaj por ke ŝi venku tre facile Fraŭlinon Kleo de M..., la numeron 64^{an}.

Sed, kiel mi diris antaŭe, tuj de la morgaŭa tago de nia eklaboro, mia kabinetestro fariĝis mia plej grava kontraŭulo. Mi provis timigi lin per minacoj, sed vane; Racovitza daŭrigis siajn malindajn politikajn intrigojn, forrabinte tiamaniere la voĉon de Amundsen kaj Danco, dum de Gerlache kaj mi mem, per multegaj promesoj, nur sukcesis alvarbi Doktoron Cook. Melaerts kaj Arkowski estis ŝanceligitaj volante, kiel ruzaj elektantoj, elekti tiun kiu donos al ili la plej grandan profiton!

Estas rimarkinda kiel rapide homo refariĝas infano! Ĉu ni ne vidas la oficirojn de la Milita Lernejo refari la petolajojn kiuj antaŭe amuzigis ilin kiam ili estis lernantoj en la Politeknika Lernejo? Same okazis ĉe ni: dum la laboraj horoj, la vizaĝoj estis seriozaj, sed tuj kiam okazis la manĝadoj, grandaj afiŝoj ekaperis en la ĉambroj, en la kordoro, en la salono, sur la tablo, ĉie!

Estas nur unu belega virino sur la Tero:

Estas n° 64^a.

La numero 209^a estas ne virino, sed anĝelo!

ELEKTANTOJ!

Oni trompas vin: nur la n° 64^a meritas viajn klerajn voĉojn!

Kaj, iam, ni vidis, sur la manĝo-tablo, grandan pastecon sur kiu Racovitza, mokinta la ministron, estis skribinta per ovblanko:

VIVU LA N° 64!

Fine, la 10^a de Aprilo alvenis.

Post la vespermanĝo, K^o de Gerlache anoncas la oficialan malfermon de la konkurso. De tiu momento, nepriskribebla bruego regas! Ĉiuj parolas samtempe; neniu volas aŭskulti la solenan alparolon kiun mi faras al la konkurantinoj.

Plie, la plej aroganta el ĉiuj estas mia kabinetestro, kiu kuraĝas antaŭdiri la falon de mia ministraro, kaj eĉ ĝojas bruege pro tio!

Samtempe, Artowski estas subaĉetita de Racovitza kiu pagas lin per tri dikaj korkŝtopiloj kiujn li multe bezonas en sia laborejo! Feliĉe! la bravulo Melaerts plifortikigas mian ŝancelantan povon, pro kio mi tuj elektas lin kiel Grandoficiro de l' Oleosardela Ordeno. Cook, dume, estas tute nekonscia, li ne komprenas unu vorton el la paroladoj. Tio, kompreneble, estas por mi tre bona afero: tial, li ne estas subaĉetebila. Plie, ne ŝparante sian penon,

nek siajn pulmojn, li ne ĉesas kriegi: « 209, Klara, unua premio! »

Fine, oni kalkulas la voĉojn.

Venkon! La numero 209^a venkas! subite mi eksaltegas al la muzikkestro en kiun mi enmetas la muzikan rulilon de la « Brabançonne » sed, pro mia rapideco, mi ĝin enlokigas supron-malsupre, kaj la malbelsoneco de l' kanto enmiksiĝas kun la malbonsoneco de la kriegoj de niaj malamikoj kiuj kulpigas nin, dirante ke ni falsigis la nomarojn! Estas freneza bruego!...

Tiam, de Gerlache, dezirante pacigi ĉiujn, malstopigas botelon da ĉampano. Kaj ni trinkas ĝoje kaj amike por la sano de ĉiuj belulinoj de la mondo!

Esperantigis E. LECOINTE.

Tria Kongreso de Esperanto.

de la 12^a ĝis la 17^a de Aŭgusto 1907^a.

Niaj anglaj amikoj ne perdis sian tempon. Apenaŭ fermiĝis la kongreso de Genevo, kaj ni jam havas novaĵojn pri la venonta, okazonta en Anglujo.

En Genevo mem, la Angloj tuj elektis *Provizoran Organizan Komision*, konsistantan el S^{ro} George Cunningham, skota scienculo, Kolonelo John Pollen, irlanda advokato, kaj S^{ro} Bolingbroke Mudie, redaktoro de la antaŭa *The Esperantist*.

Poste, la komitato de la Brita Esperantista Asocio aprobis tiun elekton, kaj la komisio alprenis la titolon: « *La Trio por la Tria* ».

**

La urbo elektita por la 3^a Kongreso estas Cambridge.

Post interkonsiliĝo kun la estroj de l' Universitato kaj de la urbo, estis decidata ke la Kongreso povos uzi senpage la Urbestrejon, kun orgeno, la Gren-Vendejon (la plej vasta ĉambrego en la urbo) kaj ĉiujn komunumajn konstruaĵojn.

La dato elektita por la 3^a Kongreso estas: de la 12^a (lundo) ĝis la 17^a (sabato) de Aŭgusto.

**

La Trio deziras ke, por bone aranĝi la aferon, kaj trovi, por ĉiuj, komfortajn loĝejojn po nealta prezo, oni bonvolu sendi al ĝi poŝtkarton kun jenaj sciigoj:

1. Ĉu vi intencas partopreni la 3^a Kongreson?
2. Se jes, ĉu vi intencas ĉeesti la tutan tempon? Se ne, kiom da tempon?
3. Ĉu vi venos sola, aŭ akompanata? Kun kiom da personoj (diru sekson)?
4. Ĉu vi deziras fariĝi garantianto?

Pro la konata laboremo de niaj anglaj amikoj, oni povas fidi pri granda sukceso. Sed devo estas ke ĉiuj belgaj samideanoj ĉeestu la Kongreson; la vojaĝo ne estas longdaŭra, kaj ĝia kosto ne alta. Antaŭen!

J. COOX

N. B. Garantiantoj estos tiuj kiuj donacos sumon da almenaŭ 250 frankoj.

Por helpi la sukceson de la entrepreno, la Trio garantiis sumon da 7500 frankoj (Rim. de la Red.)

Pri la Esperanta festo en Antverpeno.

13-14 Oktobro 1906.

La antverpenaj esperantistoj havis la honoron kaj la plezuron reteni ankoraŭ en sia urbo la estimatan S^{on} A. Michaux, la tagon post lia rimarkinda kaj aplaudita parolado en la ĉambrego de la Reĝa Ateneo.

La simpatia prezidanto, S^{ro} D^{ro} Van Melckebeke, estis invitinta S^{on} Michaux kaj kelkajn antverpenajn samideanojn por trinki glason da matenvino en sia domo, kaj por fari poste ekskurseton tra la urbo. Inter la ĉeestantoj estis S^o kaj S^{ino} Ansel, ankaŭ el Bulonjo ĉ. M., kiuj, edziĝintaj de du semajnoj, finigis sian edzecan vojaĝon tra Antverpeno.

La ĉefa celo de la promenado estis vizito al la muzeo Plantin. Ĉi tie la bulonjaj gastoj tre admiris la riĉajn kolektojn kaj la multekostajn meblojn kaj ĉiuspecajn artaĵojn de la antikva patricia domo, kie ĉio ilin interesis.

Interparoladante agrable, oni trairis poste la ĉ. fajajn stratojn de la urbo (la vetero, hieraŭ tre pluva, estis fariĝinta tre bela intertempo), kaj je la unua horo, amika festeneto kunigis ĉiujn en la Taverne St Jean, apud la centra stacidomo.

Ĉi tie regis la plej kora ĝojo. Kelkaj kunmanĝantoj gajigis la kunvenon per kantoj kaj piano-fortludo; grandan sukceson ricevis la de S^{ro} Fr. Swagers verkita « Trinkkanto », kies rekantajon ĉiuj ĉeestantoj kantis hore. Komprenoble, ne mankis toastoj: S^{ro} Van Melckebeke ree gratulis S^{on} Michaux pri lia belega hieraŭa parolado, per kiu li faris la plej grandan servon al la esperantista movado en Antverpeno; siavice, S^{ro} Michaux certigis ke li ĉiam estas preta por servi la esperantan aferon, kiu ĉiuokaze povas fidi je lia tuta sindono. Li dankis la antverpenajn kamaradojn pri la amika akcepto kiun li ricevis en la Skeldurbo, kaj fine trinkis je la sukceso, je la venko de nia granda idealo.

S^{ro} Makso Horowitz, unu el la plej agemaj membroj de la Antverpena Grupo, kaj fervora fideulo de la « Gasttablo », nun turnis sin al S^{ro} Michaux kaj elparolis tre rimarkindan paroladon, el kiu mi ĉerpas la jenajn, vere altegajn esprimojn:

« Kiam mi aŭdis hieraŭ — li parolis — la spirito — riĉajn klarigaĵojn de mia inda samideano, mi » diris al mi: Ho kiel estas bele, batali pri la sankta » ideo! Estis ĉiam mia profunda deziro, mia unua » revo vidi la homaron, vidi la tutan mondon kun- » ligatan kaj fratiĝantan nur per unu lingvo! Kiel » mi vidis hieraŭ, mia revo estis plenumita, ĉar mia » kara ideo venkis kaj venkos. Nia bela lingvo dis- » volviĝadis kaj disvolviĝados. Nur unu penso, nur » unu celo instigas min. La ĉarmaj vortoj de S^{ro} » Michaux trapenetris mian koron. La hieraŭa » inspireco kaj sentado, kiujn mi hodiaŭ ankoraŭ » sentas, inspiras min tiel, ke mi vokas perforta » voĉo: Multe da dankoj al S^{ro} Michaux! Li vivu! » Li vivu!!! »

S^{ro} Michaux kaj Gesinjoroj Ansel forlasis Antverpenon dum la antaŭvespero, lasantaj inter siaj novaj konatuloj la plej dolĉan, la plej agrablan impreson.

AMATUS.

Komerca Propaganda.

Estimata Sinjoro,

Ni havas la plezuron scigi vin ke ni fondis en Parizo sekcion de la Esperantista Grupo Pariza sub titolo:

Sekcio industria kaj komerca de la Esperantista Grupo Pariza.

Ni estus feliĉaj se vi sciigus komercistaron de via urbo ke komercistoj povas komerci kun pariza komercistaro eĉ ne sciante la lingvon francan, per nia sekcio.

Ni transdonos ĉiun komunikadon esperantan al via eĉ ne Esperantisto el la komercistaro de Parizo kaj ĉirkaŭurbo.

Ĉiuj transdonaĵoj estas senpagaj.

Ni sendos sciigojn pri komerco pariza al ĉiu kiu sin turnos al ni.

Ni esperas ke vi povos doni al ni adreson de simila oficejo en via urbo al kiu povos sin turni la komercistoj ne sciantaj vian propran lingvon.

Ricevu nian profundan saluton,

For la Komitato:

BALLIMAN

21, rue de l'Arbre-Sec, Paris.

El Frankfurt a/M.

11^{an} de julio 1906^a.

« La Progreso » Internacia Komercista Esperanta Societo, sidejo Frankfurt a/M., Neue Mainzerstr. 59, progresadas. Ĉe ĝia fondo de kelkaj semajnoj ĝi havis ĉirkaŭ 100 membrojn, nun ĉirkaŭ 200, inter ili 8 firmojn. Ĝi sukcesis gajni por ĝia celo la « Kaufmännischer Verein » kiu havas 17,000 membrojn kaj kiu publikigis en sia organo: « Kaufmännische Zeitung » laŭvorte la tutan paroladon, kiun S^{ro} Feyerabend faris ĉe la fondo de la societo. Plie, ĝi donis al la juna societo senpage instruojn por esperanta instruo. Ankaŭ urban lernejon la societo obtenis, por instrui en ĝi Esperanton. Devas esti speciale akcentata, ke la « Progreso » tute ne volas konkuri je la Esperantistaj Grupoj — tri estraranoj de la Esperantista Grupo Frankfurt a/M., inter ili la prezidanto S^{ro} Kuchler mem, estas ankaŭ en la estraro de la « Progreso ». En urboj en kiuj jam ekzistas Esperantistaj Grupoj, la « Progreso » rekomendas al siaj membroj uzi la lernkursojn de tiuj, ĉar ĝia ĉefa celo estas provizore: *la propagando de Esperanto nur inter la komercistaro kaj, tiamaniere, ke ĝi multe povu helpi la agadon de la Esperantistaj Grupoj, kiuj hodiaŭ havas la malfacilan taskon de la propagando de Esperanto inter la plej diversaj homaj klasoj kaj profesioj. Kiu estas la homo, kiu plej ofte devas interkomunikiĝi kun la riprezentantoj de la plej diversaj nacioj? la komercisto! Li do unue ekkonos la gravegecon de nia ideo kaj post la praktika konsidero de la moderna komercisto tre rapide malaperos la antaŭjuĝoj, kiujn ofte, tre ofte, ankoraŭ renkontas la ĝenerala propagando de nia afero inter la diversegaj profesioj.*

Antaŭen do, la celo estas klara antaŭ niaj okuloj, ni streĉu ĉiujn fortojn por ĝin atingi!

« Progreso »

La fame konata firmo Stephens, ink-fabrikisto en Londono, sendis al ni la jena leteron, kune kun sekvanta cirkulera letero de D^o Zamenhof.

La firmo Stephens jam de kelka tempo uzas Esperanton por siaj reklamiloj, katalogoj, prezaroj k. c.

Tiu kiu deziras ilin ricevi bezonas nur ilin peti per poŝtkarto esperante skribita al firmo Stephens.

Ĉu ni bezonas aldoni ke la Stephens'a letero estas originale esperanta?

Pro la ĝentileco de la Brita Esperantista Asocio mi povas sendi al vi la enmetitajn inksorbilojn kune kun sciigoj pri miaj diversaj fabrikadoj, kiuj espereble interesos vin.

Miajn inkojn vi kredeble jam fame konas; se vi ankoraŭ ne uzadas ilin, mi uzas tiun ĉi okazon, petante vin bonvole fari provon el ili.

Se vi konas Esperantistojn, kies nomoj ne ekzistas en la Tutmonda Jarlibro, mi plezure sendos similan paketon da cirkuleroj al ĉiu el ili, de kiu mi ricevos esperantan poŝtkarton kun la nomo kaj adreso legeble skribitaj.

Vere via,

HENRY STEPHENS.

Jen estas la cirkulero de D^o Zamenhof, kies sendelspezojn la firmo Stephens prenis sur sin. Estas dezirinda ke ĉiu Esperantisto sendu al D^o Zamenhof la petitajn sciigojn:

CIRKULERA LETERO.

La glorie konata firmo « Stephens' Inks » afable proponis al mi, ke ĝi dissendos al ĉiuj Esperantistoj ian leteron, kiun mi deziras adresi al ili. Farante uzon el la dirita propono, mi petas nun, ke ĉiu Esperantisto volu sendi al mi (sur aparta papereto, sen ia alia alskribo, kaj klare legebla) la sekvantan letereton, kiu helpos al la aranĝo de tute ĝusta komuna adresaro de Esperantistoj.

Kun saluto al ĉiuj Esperantistoj,

L. ZAMENHOF.

Al S^{ro} L. Zamenhof,

str. Dzika N° 9,

Varsovio. —

Responde al via cirkulera letero, dissendita per la firmo Stephens' Inks, mi sciigas vin, ke mi akceptas leterojn en Esperanto kaj mia nuna adreso estas la sekvanta:

Regno: _____
Lando: _____
Provinco: _____
Urbo: _____
Strato: _____
Domo: _____
Persona nomo: _____
Familia nomo: _____
Profesio aŭ specialeco: _____
Aĝo: _____

Subskribo:

Ĉiuj Esperantistoj estas insiste petataj diskonigi kiel eble plej vaste tiun ĉi leteron. Ni plezure sendos al ĉiu petanto ekzempleron de ĝi.

Inkoj de STEPHENS,

LONDONO.

(Aldersgate Street).

Kiamaniere propagandi

nian lingvon kaj prepari la vojon por ĝia enkonduko.

« **La Problemo estas solvita** ». Tion ĝoje ekkriis D^{ro} Zamenhof, kiam post longa laboro » *salis radio de lumo sur la terurajn grandegulajn vortarojn* » kaj kiam « *li kaptis la ideon por la sufiksoj* ». (Esp. Prozaĵoj p. 241).

Nenio alia povas pruvi la fakton de la solvita problemo pli bone, pli konvinke ol la esperantaj ŝlosiloj.

Mane ekkapteblaj, palpeblaj pruvoj, ili mem parolas silentan lingvon, malnecesigante kaj nutigante ĉiun argumentadon.

Eble ŝajnos iom strange, ke eldonisto kantas la laŭdon de siaj propraj eldonaĵoj; tamen, la ŝlosiloj ne estas mia ideo, sed nur la efektiviĝo de tio, kion D^{ro} Zamenhof diris en sia unua libro de la lingvo Esperanto. (vidu Krest. p. 252).

Ĉu, post eĉ supraja tralegado de la libreto, homo spirite sana povos daŭrigi la komparon de Esperanto kun Volapük?

Ĉu senpartia prijuĝanto ne estos fortege impresata per la konstato, ke 5 gramoj da presitaĵo povas vere enteni la tuton de lingvo artefarita, en tia maniero ke per ĝi, sen « grandegulaj vortaroj », sen longa studado, ĉiu eĉ nemulte instruita homo povas tuj traduki ĉion en Esperanto skribitan?

Ĉu ne devas al li fariĝi tuj evidenta la granda diferenco inter Esperanto kaj ĉiuj aliaj artefaritaj lingvoj, kiuj ĝis nun naskiĝis kaj plej grandparte ankaŭ jam mortis?

Ĉu ne malaperos subite antaŭ la okuloj la vera « crux », kiu sin kontraŭstarigas tute nature al la kredo ke artefarita lingvo ne estas utopia, sed ebla, ellernebla kaj praktikebla?

Jam per sia formo, la ŝlosiloj tuj detruas la ortodokse tenatan konvinkon ke, por lernado de nova lingvo, estas ĉiam kaj nepre ankaŭ necesa la ellernado de nombro da vortoj, samgranda kiel tiu de la patra lingvo.

Malaperos la fantoma teruriganta vizio de la « grandegulaj vortaroj » post travido de la paĝoj 5, 6 kaj 7. Instinkte pensas aŭ demandas neesperantisto al kiu oni donis ŝlosilon: « Sed kie estas la vortaro? »

Ĉu ne, kun D^{ro} Zamenhof, li ankaŭ devas konfesi post ekzameno de la paĝoj supre cititaj: « la problemo esta solvita »?

Li eble riproĉos: « La vortoj al mi ne plaĉas. Ili nur taŭgas por novlatinanoj, ĉar ili estas ĉerpitaj ĉefe el la latina lingvo. »

Mi respondos: « Studadu kaj ekzameni iom pli longe kaj pli zorge ne de via nacia, sed de internacia vidpunkto. Eble vi trovos, ke, kvankam latinaj, ili estas konataj kaj uzataj internacie. Tamen, se vi povas trovi pli bonajn internacie akcepteblajn, ŝanĝu ĉiujn vortojn morgaŭ. Al mi la afero estas tute indiferenta. Mi restados ĉiam Esperantisto. »

La radikoj estas saĝe kaj kun profunda sperto elektitaj, tamen ne ili distingigas kaj sukcesigis

Esperanton super ĉiajn ĝis nun naskiĝintajn sistemojn de lingvoj artefaritaj.

Estas io alia, io kio rajtigis D^{ron} Zamenhof maltime proklami:

« *Se iam montriĝus, ke per ia alia vojo la ideo « de lingvo internacia povas esti realigata pli bone, pli certe kaj pli rapide ol per Esperanto, « tiam la aŭtoro de Esperanto aliĝos al tiu nova « vojo kaj kune kun li, espereble, ankaŭ ĉiuj « Esperantistoj.* »

Kiu el la antaŭuloj de D^{ro} Zamenhof estus kuraĝinta fari publike tian manifeston?

Paroladoj kaj artikoloj en la naciaj gazetoj certe estas tre utilaj kaj necesaj.

Tamen, ĉu ne la esperantista mondo inklinas rigardi ilin, same kiel ni rigardas la malsaĝajn elcerbaĵojn pri Esperanto kiujn oni renkontas ĉiutage en la naciaj ĵurnaloj?

La paroladisto kaj la verkisto de artikolo, kiuj donas justecon al nia lingvo, estas nemalprave suspektataj kiel entuziasmuloj, kaj kion ajn ili diras aŭ skribas, tio estas akceptata nur kun la konata *grajno da salo*.

Ekzistas en la monda multaj skeptikuloj, kiuj deziras mem esplori kaj ekprovi, kaj fari mem sian propran juĝon, kaj kiuj tre malŝatas la altrudon de fremda opinio, precipe se ĝi venas de iu entuziasmiĝinta apostolo de Esperanto.

Por ili la ŝlosiloj taŭgas, ĉar ilia tralego nepre postlasos la senton ke, per Esperanto, la problemo de artingvo vere estas solvita. Ili estas praktikaj pruvoj de tiu ĉi solvo, silentaj konvinkiloj, kiuj rindiros kaj formos la objekton de diskuto inter amikoj kaj en la rondo de la familio.

Se vi deziras propagandi, disvastigi nian lingvon, vi ne povas agi pli bone kaj pli efike ol metante, trudante, ludante per ĉiuj artifikoj, en la manojn de neesperantisto la ŝlosilon.

Kun granda bedaŭro mi ĝis nun ne povis atingi kaj utiligi la kunlaboron de la librovendistoj, kiuj malŝatis la ŝlosilojn pro ilia malalta prezo.

En la vendejoj de la librovendistoj, oni renkontas precipe tiajn personojn kiuj estas vere varbindaj: homojn kiuj legas kaj studas.

La valoro de la helpo de la librovendistoj estas do granda kaj netrotaksebla.

Por atingi ilian bonvolon mi preparis novan propagandilon vendeblan po 10 centimoj. La libreto estas titolata:

La Langue Esperanto

et le moyen de l'apprendre sans leçons, en lisant une petite histoire.

kaj entenas la tutan enhavon de la ŝlosilo, okpaĝan fabelon de Andersen « La malbela anasido » kaj 4 paĝojn da klarigaj notoj.

La kosto de bela kartona skatoletto, enhavanta 100 ekzemplerojn unuope elpreneblajn, kun afiŝoj por la vendeja fenestro estas afranke nur 7 frankoj.

Dum la kongreso, la librovendistoj en Genevo kaj en aliaj franclingvaj urboj vendis dum 4 tagoj 5000 ekz., kaj mi ĵus forsendis novan provizon da 5000 ekz. Svisujon.

En Anglujo estas librovendistoj kiuj mendis po 1000 kaj 1500 ekz. de la angla eldono.

Tio montras ke la malkaregaj 40-paĝaj propagandiloj, presitaj sur pli fortika papero kaj kun pli largaj randoj ol la ŝlosiloj, estas facile vendeblaj, kaj ke la librovendistoj ne plu kontraŭstaras.

Kaj pro kio ili estas nun amikaj?

Ĉar ili vidas sian propran profiton, bone sciante ke la afiŝetoj kaj la aĉeto de la malkara propagandilo nepre ankaŭ altiros al iliaj magazenoj la klientojn por la pli serioza kaj pli multekosta esperanta literaturo.

Esperantistoj aĉetas la libreton, ĉar ĝi entenas praktike ĉiujn vortojn de la universala vortaro.

Neesperantistoj estas altirataj per la afiŝoj kaj riskas 10 centimojn, eble por certigi ke artefarita lingvo estas neebla, kaj por trovi novan materialon por ridindigi Esperanton en la diskutado kun siaj amikoj, kaj por plifortigi sian antaŭjuĝon.

Sed ĉu la rezultato povas esti alia ol bona? Almenaŭ ili estos devigataj paroli pli serioze pri nia lingvo kaj agado ol antaŭe, se ili intencas esti honestaj.

Ŝajnas, ke ankaŭ la tabakvendistoj povas esti utilaj, ĉar franca samideano ĵus skribis al mi:

« Vi povas rekomendi al la samideanoj ke ili faru kiel mi. Mi metis ĉe tabakvendistoj 25 ekzemplerojn, kiujn ili piezure akceptis por havi la malgrandan sumon gajnotan el ĉiu ekzemplero. Estas bona kaj malkara propagando por ĉiuj. »

La elmontrado de la afiŝetoj en la fenestroj de la librovendejoj estas ankaŭ grandega reklamo. Ĝi pruvas al la mondo, ke ni vivas, ke Esperanto marŝas.

Neniu povos disputi, ke la ĉeesto de po unu afiŝo en la fenestro de ĉiu librovendisto en Belgujo estus nekalkuleble valora por la diskonatigo kaj disvastigo de nia lingvo. Tiu ĉi grandega reklamo estas ebla, sed kompreneble mi ne povas ĝin fari sen la helpo de la belgaj samideanoj.

Mi do petas, ke ĉiu belga esperantisto vizitu ĉiujn librovendistojn en sia najbarajo, donante centujon da libretoj kun afiŝo kaj dirante:

« Jen cento da libretoj pri Esperanto, vendeblaj » po 10 centimoj. Metu la afiŝon en vian fenestron, mi » petas. Post disvendo, vi estos enspezinta 10 frankojn, el kiuj vi devas pagi 7 frankojn al mi. Se, » poste, vi deziras novan provizon, skribu al

S^{ro} J. COOX, en Duffel,

» sendante poŝtmandaton da 7 frankoj.

» Mi devas atentigi vin, ke la aĉeto de la malkara » propagandilo nepre kreos por vi klientaron por » la pli karaj gramatikoj kaj vortaroj. »

Por montri mian propran fidon pri la utilo kaj la sukceso de tiu ĉi propagando, mi proponas liveri al ĉiu belga esperantisto aŭ — se li mem ne havas la tempon sin okupi pri tio aŭ se li ne volas mem ion

riski —, al iu ajn librovendisto kies adreso estos donata al mi de iu belga samideano, la unuan centon da libretoj kun afiŝo afranke po 7 frankoj je kondiĉa vendo.

Tio signifas ke la librovendistoj ne estas devigataj ion pagi ol post la vendo, kaj ke mi ĉiam kaj volonte reprenos la ekzemplerojn nevendeblajn, eĉ pagante la afrankan de la resendo.

En tia okazo, oni devas skribi rekte al mi.

E. ЧЕРЕЧ.

45, Christchurch Road,

Streatham, London, S. W.

La Langue ESPERANTO

La Langue
ESPERANTO
et le moyen de l'apprendre sans
leçons en lisant une petite histoire.
POUR DIX CENTIMES.

et le moyen
de l'apprendre
sans leçons
en lisant une
petite histoire.

POUR DIX CENTIMES.

Espereble oni baldaŭ vidos elmontritan en ĉiuj librovendejoj de Belgujo la ĉi supre per kliŝaĵo reprezentitan afiŝeton.

Por ricevi afranke en Belgujo 100 broŝuretojn kun afiŝeto, oni bonvolu sendi poŝtmandaton da 7 frankoj al

J. COOX, en Duffel.

Kelkaj vortoj al nia bonega kunfrato

« The British Esperantist ».

En la novembro n^o de nia kolego (p. 92^a) ni legis sciigon kiel eble plej ĝojigan. Priparolante la diversajn gazetojn ricevitajn, ĝi diras jene, pri novembro n^o de la *Belga Sonorilo*:

Enhavo: « Deklaracio » pri la esenco de Esperantismo. — Nia Revueto. — Internaciaj Don Kihotoj.....

Nu! tio estas la enhavo de nia novembro n^o de la antaŭa jaro!!!

Tio plijunigas nin po unu jaro!
Koran dankon!!

J. C.

Belga Kroniko.

Antverpeno. — Merkredon, 14^{an} de Novembro, nia bonega propagandisto D^o W. Broeckaert donis sian unuan lecionon de Esperanto en « Café des Arts » apud la stacidomo de Berchem.

Kvardeko da lernantoj enskribigis sin. Ĉe fino de tiu unua leciono, la ĉeestantoj ja kapablis eldiri mallongajn frazojn, per la unuaj elementoj kiujn ilia profesoro estis jam instruinta al ili.

Bruselo. — Ni ricevis pri la brusela movado bonajn novaĵojn kiuj antaŭvidigas grandan sukceson por la propagando de niaj amikoj.

Pro tro granda nombro da gelernantoj, la kurso de S^{ro} Blanjean, en la poliglota Klubo, estas dividita en du kunvenoj, okazantaj ĉiulunde kaj ĉiusabate.

— Komandanto Lemaire daŭrigas siajn interesajn paroladojn; ĉiufoje li ricevas sincerajn gratulojn kaj precipe, seriozajn adeptojn.

La parolado, kiun li faris la 26^{an} de Novembro en la « Union Syndicale, Chambre de commerce » en Bruselo, antaŭ granda nombro da aŭdantoj: komercistoj, industriistoj kaj financistoj, rikoltis tre gravan sukceson.

Varmege, dankante la ĉarman parolinton, la prezidanto de tiu societo, Senatoro Delannoy, promesis al li la plej seriozan kunhelpon por la devastigo de la lingvo. — Multkosta kuragigo!

— En Saint Gilles, la kursoj daŭras regule kaj multaj adeptoj ilin sekvas. Aliaj novaj kursoj estas ankaŭ anoncitaj en bruselaj antaŭurboj.

Fino E. Lecointe ricevis permeson por uzi la paroladejon de la Federacio post-lernada, kaj donas kurson konsistantan el 20 lecionoj. Ĝi kostas: por 1 persono, 5 frankojn; por 2 aŭ 3 personoj de sama familio, 8 frankojn.

— De kelka tempo, la brusela presaro fariĝas pli kaj pli simpatia por nia afero, kaj ĉiutage, en la ĵurnaloj, oni povas legi avizojn aŭ novaĵojn pri Esperanto, precipe de Kom^o Lemaire.

CHRONIQUE BELGE.

Anvers. — Mercredi soir, 14 Novembre, le Dr Wilfried Broeckaert a donné la première leçon d'Espéranto dans une des salles du Café des Arts, en face de la station à Berchem.

Une quarantaine d'élèves se sont fait inscrire. A la fin de la première leçon les auditeurs étaient déjà à même de s'exprimer en de petites phrases au moyen des premiers éléments que le dévoué professeur leur avait inculqués.

Bruxelles. — Nous recevons sur le mouvement espérantiste à Bruxelles de bonnes nouvelles, qui font prévoir un grand succès pour la propagande de nos amis.

Par suite du trop grand nombre d'élèves, le cours que donne M. Blanjean au Cercle Polyglotte a été divisé en deux, l'un ayant lieu le lundi, l'autre le samedi.

— Le Commandant Lemaire continue ses intéressantes conférences; chaque fois, il reçoit de sincères félicitations et, surtout, de sérieux adeptes.

La conférence qu'il a donnée le 26 Novembre à « l'Union syndicale, chambre de commerce » à Bruxelles, devant un grand nombre d'auditeurs appartenant au monde du commerce, de l'industrie et de la finance, a eu un très-grand succès. En remerciant chaleureusement le charmant orateur, le président de la Société, M. le Sénateur Delannoy, lui a promis l'aide la plus sérieuse pour la diffusion de la langue. Précieux encouragement!

— A St-Gilles, les cours continuent régulièrement et sont suivis par de nombreux adeptes. Mlle E. Lecointe a obtenu l'autorisation d'employer la salle des conférences de la Fédération post-scolaire, (à l'ancien Hôtel communal); elle y donne un cours qui sera complet en 20 leçons. La carte personnelle coûte 5 francs; la carte de famille (pour 2 ou 3 personnes) 8 francs.

D'autres nouveaux cours sont encore annoncés dans les faubourgs.

— Depuis quelque temps, la presse bruxelloise se montre de plus en plus sympathique à notre cause, et tous les jours on peut lire, dans les journaux, des avis ou des nouvelles à propos de l'Espéranto, d'us surtout à la plume du Com^t Lemaire.

BELGISCHE KRONIJK.

Antwerpen. — Op Zaterdag 14^{en} November opende Dr Wilfried Broeckaert eenen leergang van Esperanto in eene der zalen van het koffiehuis der Schoone Kunsten, rechtover de statie te Berchem.

Een veertigtal leerlingen hadden zich laten inschrijven. Bij het einde der eerste les waren de aanhoorders reeds in staat zich in korte zinnen uit te drukken door middel der elementen, die hun de werkleeft leeraar gegeven had.

Brussel. — Wij ontvangen goede tijdingen over de esperantische beweging in deze stad; de leervang van den heer Blanjean werd outdubbeld; de eerste wordt's Maandags, de andere's Zaterdagds gegeven.

— Kommandant Lemaire zet de reeks zijner belangrijke voordrachten voort; telkens ontvangt hij welgemeende gelukwenschen en werft hij ernstige bijtredders aan.

Zijne spreekbeurt van 26^{en} November in de Union Syndicale der Handelsbeurs te Brussel erlangde een overgroten bijval; de redenaar voerde er het woord vóór een groot getal toehoorders uit de wereld van den handel, de nijverheid en het geldwezen. De heer Senator Delannoy, die den innemenden spreker zijn warmsten dank bracht, zegde hem de degelijkste medewerking toe voor de verspreiding der taal. Kostbare aanmoediging!

— Te St-Gillis worden de leergangen regelmatig voortgezet en door talrijke belangstellenden gevolgd. Juffrouw E. Lecointe bekam de toelating te mogen beschikken over de voordrachtzaal der Fédération post-scolaire in het voormalig Gemeentehuis; zij geeft er eenen leergang, die in 20 lessen zal volledig zijn. De persoonlijke bijtreddingskaart kost 5 frank; de familiekaart (2-3 personen) 8 frank.

Andere nieuwe leergangen worden verder in de voorsteden aangekondigd.

— Sedert eenigen tijd betoont de Brusselsche pers meer genegenheid aan onze zaak; dagelijks kan men in de bladen der hoofdstad berichten of nieuwstijdingen over Esperanto lezen, meest geschreven door Kom^t Lemaire.

— La 16^{an} de l' pasinta Novembro, belega festo organizita de la « Semanto », grupo esperantista en Laeken, okazis en la granda salono de l' Ruĝa Domo por malfermi la kursojn de la lerneja jaro 1906-1907.

Kvankam la vetero estis malbonega, proksimume 300 personoj respondis la alvokon de l' organizintoj.

Inter la ĉeestantaro estis S-roj Delva kaj Neybergh, skabenoj, Claeys kaj Coelst, komunumaj konsilantoj, Blanjean, profesoro de Esperanto, Dumez, prezidanto de la « Wallona » rondo, D^{ro} Paulus de la Ruĝa Kruco, Saucin, sekretario de l' popola universitato, kaj Calais, prezidanto de la « Semanto ».

La parolado de Kom^o Lemaire, titolita « Unuhora kurso de Esperanto », estis vera plezurego por ĉiuj.

Kiam oni observas tiun parolanton energian, ridetantan, metodeman, oni elvokas spite si mem la memoron pri tiu fama esploristo, je la kvazaŭ-fera mano survestita de veluro, kiu trairis Kongolandon, ne pafinte eĉ unu pafon en epoko kiam la Blankuloj ne ĝuis ankoraŭ la fidon de l' Nigruloj.

Longan kaj tre koran aplaŭdodon ricevis la fino de la parolado, kiun sube ni resumas:

« Por Esperanto jam forflugis la tempo, kiun oni nomis la periodo de ridindeco. En ĉiuj landoj, tiu lingvo estas favorata de l' plej eminentaj kleruloj; ĝi sin trudos ĉie kiel lingvo komune uzata, dank' al sia simpleco, logikeco kaj beleco. »

La arta kaj literatura parto, kiu sekvis la paroladon de Komandanto Lemaire, montris la sindonecon kaj talenton de F^{inoj} Missine, Romanus, Staes kaj Wauters, kiel ankaŭ de S^{oj} Herreng, Rigo kaj Valduc. Ni esperas ke tiuj samideanoj helpos ankoraŭ nian antaŭeniradon en niaj Laeken'aj festoj

Gento. — Kom^o Lemaire faris paroladon la 1^{an} de Decembro, en la Biblioteko de la 1^a regimento infanteria. Proksimume 150 oficiroj ĉeestis. Tuj poste fondiĝis du kursoj: unu por oficiroj, kaj unu por sub-oficiroj.

Namur. — Post parolado de Kom^o Lemaire ĉe Societo por koloniaj studoj, esperantista grupo formiĝis inter la oficiroj de la 13^a regimento infanteria.

J. Coox.

— Le 16 Novembre dernier, la section espérantiste de l'Université populaire, le Réveil intellectuel, a, dans la grand^e salle de la Maison Rouge, inauguré le cours de l'exercice 1906-1907 par une fête charmante.

Malgré le temps détestable, 300 personnes environ avaient répondu à l'appel des organisateurs.

Signalons la présence de MM. Delva et Neybergh, échevins; Claeys et Coelst, conseillers communaux; Blanjean, professeur d'Espéranto, Dumez, Dr Paulus, Saucin et Calais, ces quatre derniers représentant respectivement le Cercle Wallon, le comité de la Croix-Rouge, le Réveil intellectuel et le groupe espérantiste la Semanto.

La conférence de M. le Commandant Ch. Lemaire, portant pour titre: « Le cours d'Espéranto en une heure », a été un véritable régal.

En observant cet orateur énergique et souriant, méthodique et disert, on ne peut s'empêcher d'évoquer le souvenir du brillant explorateur, à la main de fer gantée de velours, qui sut traverser le Congo de part en part, sans tirer un coup de fusil, à une époque où les Blancs n'inspiraient guère confiance aux Noirs.

Une véritable ovation a accueilli la péroraison du conférencier, péroraison que nous résumerons comme suit:

La période du ridicule est passée pour l'Espéranto. Dans tous les pays, cette langue est patronée par les esprits les plus éclairés. Elle s'imposera comme langue véhiculaire, par sa simplicité, par sa logique et par sa beauté.

La partie artistique et littéraire qui a suivi la causerie du Commandant Lemaire a permis à MM^{lles} Missine, Romanus, Staes et Wauters, à MM. Herreng, Rigo et Valduc de nous révéler des talents qui, nous nous plaisons à l'espérer, se manifesteront encore dans d'autres fêtes laeekenoises.

Gand. — Le Commandant Lemaire a donné une conférence de garnison le 1er Décembre, à la Bibliothèque du 1er régiment de ligne. Environ 150 officiers y assistaient. Immédiatement s'y organisèrent deux cours: l'un pour officiers, l'autre pour sous-officiers.

Namur. — Après la conférence du Com^t Lemaire à la Société d'Etudes Coloniales, un groupe espérantiste s'est formé entre les officiers du 13e de ligne.

J. Coox.

— Op 10^{en} November j. l. heeft de esperantische afdeling der Volkshoogeschool te Réveil intellectuel in de groote zaal van het Maison Rouge te Laken het getijde 1906-07 door een welgelukt feest ingehuldigd.

Niettegenstaande het afschuwelijk weder hadden ongeveer 300 personen den oproep der inrichters beantwoord.

Laten wij vermelden de tegenwoordigheid der heeren Delva en Neyberg, schepenen; Claeys en Coelst, gemeenteraadsheeren; Blanjean, leeraar van Esperanto; Dumez, Dr Paulus, Saucin en Calais, wederzijds vertegenwoordigende de Cercle Wallon, het komitee van het Kruis en de esperantische groep la Semanto.

De voordracht van den heer Kommandant Lemaire, voor titel dragende « Een leergang van Esperanto in één uur » was een echt genot.

Bij het beschouwen van dezen krachtdadigen en gemoedelijken redenaar, zoo methoudisch en zoo welsprekend, kan men zich niet weerhouden den schitterenden landvoorscher te herdenken, die met ijeren in fluweel gehulde hand, zonder een geweerschot te lossen dwars door het Congoland wist te trekken, en dit op een tijdstip, wanneer de Blanken aan de Zwarten weinig vertrouwen inboezemden.

Een geestdriftige ovatie heeft de slotrede van den voordrachtgever onthaald, slotrede, die wij aldus samenvatten:

De tijd, wanneer men het Esperanto als belachelijk aanzag, is voorbij. In alle landen wordt deze taal door de meest verlichte geesten beschermd; zij zal zich als voertaal opdringen door hare eenvoudigheid, hare logiek en hare schoonheid.

Het kunst- en literarisch gedeelte, dat op de voordracht van Kommandant Lemaire volgde, heeft ons toegelaten bij Mlles Missine, Romanus, Staes en Wauters, bij de heeren Herreng, Rigo en Valduc talenten te waardeerden, die zich, wij hopen het gaarne, nog in andere Lakensche feesten zullen veropenbaren.

Gent. — Kommandant Lemaire heeft op 1^{en} December eene garnizoensvoordracht gehouden in de bibliotheekzaal van het 1er linieregiment. Ongeveer 150 officieren waren daarbij aanwezig. Onmiddellijk werden twee leergangen ingericht: de eene voor officieren en de andere voor onderofficieren.

Namen. — Na de voordracht van den Kommandant Lemaire in de maatschappij der Koloniale Studien, werd eene esperantische groep gevormd onder de officieren van het 13^e linieregiment.

AMATUS (Vertaling).

MINIATURBIBLIOTHEK. DE BROCHUUR ROMEIN.

Miniaturbibliothek is een zoo sierlijk gedrukte als talrijke verzameling Duitsche werkjes in zeer klein formaat (7 x 11), zooals overigens haar naam aanwijst. In den laatsten tijd bedroeg zij reeds een 700tal nummers, in welke de gewichtigste vraagstukken van onzen tijd verhandeld worden. Niet één vak van wetenschap, kunst of nijverheid of het wordt er in aangeroerd, de M. B. geeft inlichtingen over alles, wat de algemeene belangstelling waardig is. De bekwaamste deskundigen van Duitschland hebben hunne medewerking aan de M. B. verleend, die aan onze overrijnsche naburen de grootste diensten bewijst, door den rijkdom van hare samenstelling, door de degelijkheid van haren inhoud, door de eenvoudige wijze waarop de werkjes geschreven zijn en — door haren uiterst geringen prijs: ieder nummer kost slechts 10 pfennig.

Het was mij bijzonder aangenaam onder deze puike verzameling aan te treffen het werkje: **Die Weltsprache, la lingvo internacia Esperanto**, door W. B. Mielck. Dit kleine werkje, dat eigenlijk vier nummertjes der M. B. inneemt en dus 40 pf. (50 centimes) kost, is een echt pareltje. Nevens de onmisbare grondbeginselen van grammatiek en woordvorming bevat het zaakrijke en talrijke toepassingen, alle aan het dagelijksch leven ontleend. Belangrijk en gansch nieuw zijn de hoofdstukjes, waarin de heer M. Esperantoteksten met andere talen vergelijkt: Engelsch, Fransch, Russisch, Zweedsch, Italiaansch, — Nederlandsch ongelukkiglijk niet. Het boekje brengt verder mede zeer goed gekozen verhaaltjes, die zelfs weinig geoefende leerlingen met veel genoegen zullen lezen, een twintigtal handelsbriefjes en eenige gesprekken Duitsch-Esperanto. Een klein woordenboek Duitsch-Esperanto en Esperanto-Duitsch en een beknopt overzicht der Esperantoliteratuur sluiten het boekje. Het laatste punt hadde ik wel eenigszins vollediger willen zien, want niets werkt gunstiger op het publiek dan het waarnemen der groote uitbreiding, die onze zaak reeds bereikt heeft.

Dat het werkje van den heer Mielck in Duitschland goed opgenomen werd blijkt daaruit, dat het reeds verscheidene uitgaven beleefd heeft. Ik twijfel er geenszins aan, dat de schrijver in zijn land eene groote belangstelling voor onze zaak heeft opgewekt, dat vele zijner landgenooten zijn werkje zullen gestudeerd hebben en daardoor bekwame en overtuigde esperantisten zullen geworden zijn. Ongetwijfeld is de zoozeer toenemende bloei van het Esperanto in Duitschland grootendeels aan het boekje van den heer Mielck te danken.

* *

Wanneer ik zeg, dat Nederland tot nu toe verre van de spits der Esperantische beweging staat, en dat ons ideaal in dit land de warme begeestering nog niet heeft doen ontstaan die wij elders waarnemen, dan zullen, hoop ik, mijne Nederlandsche taalbroeders dit geenszins euvel opnemen. Toen ik nu vóór eenige maanden vóór het toogvenster van den Nederlandschen boekhandel hier ter stede

(Antwerpen) de brochure « Het vraagstuk eener wereldtaal en het Esperanto, door D. F. Romein » zag liggen, was dan ook onwillekeurig mijn eerste gedachte hier een werkje te vinden waarin het Esperanto zou bestreden, afgebroken worden, want de naam van den geachten schrijver was mij tot dan toe onbekend. Het tegendeel van mijn vermoeden was echter waar, en ik was hoogst aangenaam verrast mij te bevinden vóór een diepdoordachte, geestdriftige pleidooi ten voordeele van onze geliefde taal. De schrijver betoogt in zijn werkje met duidelijke, onweerlegbare bewijzen de noodzakelijkheid eener onzijdige wereldtaal en de zegerierende oplossing van het vraagstuk door het Esperanto. Hij haalt de gunstige beoordeelingen aan van de grootste philologen en geleerden van onzen tijd, o. a. Max Muller, Dr Ostwald, Tolstoj, en eindelijk de woorden van Pastor Schleyer zelf, de uitvinder van wijlen het Volapük: « Lernen Sie nicht Esperanto, sonst werden Sie sich verführen lassen. »

Zeer eigenaardig is het volgende citaat uit de brochure Romein:

Een beoordeeling van een Staatsman, wiens naam ik helaas niet te weten gekomen ben en die 't slecht bedoelde, maar...

« De anarchisten zouden in een twintigtal lessen voldoende kennis van Esperanto krijgen om met elkander over de geheele wereld in verbinding te kunnen komen.

» Esperanto is een *diventaal*, die verboden moest worden als gevaar voor de handhaving van rust en orde in Europa. » — (Uit « De Blijde Wereld » 3^e jaarg. n° 47).

Deze beoordeeling, als een doodvonnis bedoeld, wordt natuurlijk door de Esperantisten als een lof aangemerkt.

De heer Romein weidt verder uit over de overgroote uitbreiding, die het Esperanto tot nu toe bereikt heeft, en wijst op de prachtige wijze, waarop het congres van Boulogne s. M. is geslaagd. (Het congres van Geneve had toen nog geen plaats gehad). Hij haalt de merkwaardige woorden aan van den heer maire Ch. Péron, dezelfde die ik vertaalde in mijn vorig artikel « Twee Congressen », en die sedertdien zoo merkwaardig als schitterend werden uitgebreid door onzen waardigen meester Dr Zamenhof, die er het thema zijner openingsrede bij het congres van Geneve van gemaakt heeft. Verder volgt een uittreksel uit de rede van den heer Farjon, Voorzitter van de Handelskamer, dat ik mij niet wederhouden kan op mijne beurt neder te schrijven:

« Le premier congrès universel dans le monde a été la construction de la Tour de Babel. Depuis lors, d'innombrables congrès internationaux ont été tenus dans tous les pays et à toutes les époques, mais l'on peut dire de tous ces congrès qu'ils ressemblent singulièrement au premier, car dans aucun d'eux les congressistes parlant les langues les plus diverses ne pouvaient s'entendre entr'eux. C'est aujourd'hui seulement que pour la première fois s'ouvre un congrès mondial dans lequel tous les membres parleront la même langue et se comprendront sans difficulté. C'est là un fait mémorable dans l'histoire de la civilisation... »

« En heeft nu eene wereldtaal, en in 't bijzonder Esperanto een toekomst? » Met deze vraag eindigt het vlugschrift. De schrijver vergelijkt het streven der Esperantisten met den toestand, waarin de tijdgenooten van Galileï stonden tegenover diens vraagstuk en als die van de geleerden uit het midden der 15^e eeuw tegenover het streven van Christoforus Columbus, dien men wel een gek schold. Nu is men niet zoo brusk — zegt de heer Romein, — doch noemt men iemand, die een nieuw idee, d. w. z. een door anderen nog niet (rijp) overdacht idee verkondigt, meer netter een idealist of utopist.

Om er zich maar van af te maken, gaat hij voort, — ook al omdat er geen dadelijk klinkende munt uit te halen is — noemen velen een hun vreemde zaak een utopie.

En nu volgen uit den heerlijken roman, Hilda van Suylenburgh, de volgende treffende regelen:

« Utopieën zijn nieuwe gedachten, waar men nog niet aan gewend is, en wat is een nieuwe ontwikkelingsperiode » anders dan eene reeks daadgeworden utopieën! Is het niet » waar? door alle eeuwen heen is het zoo gegaan. Geen genie » op moreel of op praktisch gebied is er ooit geweest, dien » men niet voor een utopist heeft uitgemaakt en zijn nieuwe » ideeën voor onmogelijke droomen uit het schimmenrijk! » Mijn vader zei altijd, dat bewijst alleen, dat diegenen, die de » wereld *droomers* noemt, dikwijls klaar wakker zijn, en dat » de zoogenaamde *wakkere en nuchtere* menschen *slapen!* »

* *

Ik hoef hier niet meer bij te voegen, dat de lezing van het werkje van den heer Romein zeer loonend is, en dat zijne verspreiding de grootste diensten aan onze zaak zal bewijzen. AMATUS.

BIBLIOGRAFIO.

« La Presa Societo, 33, rue Lucépède, Paris, V^e »

Por kaj kontraŭ Esperanto, dialogo de D^o Valliennes.

Les amis de la langue auxiliaire internationale liront avec le plus vif plaisir la brochure du docteur Vallienne.

C'est un vrai régal pour les amis du bon sens; rarement on a présenté d'aussi heureuse façon, en même temps que de façon aussi concise, le pour et le contre de la question.

Ministère public et défenseur attaquent et défendent successivement l'Esperanto.

Et quelle défense chaude, convaincante, nette, qui confond l'accusateur public!

Tous nos amis doivent se procurer cette perle fine, et s'en servir dans leur travail de propagande. Jamais on n'a si bien dit des choses pourtant dites souvent déjà, et si souvent bien dites.

COMM. LEMAIRE.

La amikoj de « Helpanta Lingvo Internacia » legos kun la plej granda plezuro, la verketon de doktoro Vallienne.

Ĝi estas, vere, regalo, ŝatindaĵo, por la amikoj de logiko; malofte oni prezentis, per rimedo tiel lerta kaj samtempe tiel mal-longa, la por kaj la kontraŭ » pri la demando.

Ministère public (kulpigisto) kaj défenseur (malkulpigisto, aŭ detendisto, aŭ simple advokato), laŭvice atakas kaj defendas Esperanton, reatakas kaj redefendas ĝin.

Nu! kia defendo varma, konvinkanta, malkonfuza, klaregal! Ĝi premeblas la kulpigiston.

Ĉiu amiko de nia kara lingvo aĉetos tiun « ŝatindegan perlon », kaj ili ĝin uzos por sia propaganda agado. Neniam, nenie, oni diris tiel bone aferojn jam, tamen, ofte diritajn, kaj tiel ofte bone diritajn.

K^o LEMAIRE.

Dum la enpaĝigo de l' tekstoj por nia oktobra n^o, la titolo de l' jena artikolo forfalis, kaj tiu ĉi fariĝis nekomprenbla. Ni redonas ĝin.

« The British Esp^o Association, 13, Arundel Street, Strand, London. »

Julio Cezaro, kvinakta tragedio de W. Shakespeare, tradukita de D^o H. Lambert B. A. (Oxon). fr. 2,00

Jen estas nova majstra traduko de majstra kaj fama verko de l' nemortebla Shakespeare. Laŭ diro de l' tradukinto, li « celis faris la tradukon *internacia* » kaj... penadis atingi simplan klarigon de la angla teksto..... Efektive, tio plej bone prosperis al ili; kaj ni aldonu ke li liveris tradukon kies stilo estas vere ne reproĉinde laŭesperanta kaj tute klasik-forma: en la versoj, ekzemple, la aŭtoro uzis tre oftajn intermiksojn de l' frazaj vortoj, kaj tiel imitas la grandan liberecon kiu karakterizas la latinan vortordon, kvankam malgraŭ tio la frazoj restas mirinde klaraj. Oni sentas ke li estas sperta latinisto kaj tiuj frazturnoj latinaj aldonas, por kleruloj, plian ĉarmon al la lego de tiu verko, kiu ŝajnas vere originalaĵo Esperanta. — Pro ĝia nepre korekteco kaj ĝia klasika formo ĝi plej taŭge kaj inde meritis sian lokon flanke de l'Eneido, kiel « klariganto verko klasika » kiam, en niaj lernejoj, Esperanto estos triumfe ricevinta sian loketon flanke de l' lingvoj de Homero kaj de Virgilio. — Ni kore gratulas S^{no} Lambert kiu, per tia lerta traduko, tre utilis al nia kara lingvo, montrante ree ĝian kapablon speguli plej arte kaj fidele la plej grandajn ĉefverkojn de l' tutmonda literaturo.

« La Librairie de l'Esperanto, 46, rue Ste Anne, Paris: »

Esperanto-Manuel, cours pratique et complet en 15 leçons, de S^{no} G. Chavel, sekretario de l' Centra Oficejo, kaj de S^{no} G. Warnier.

broŝurita » 1,00
bindita » 1,25
aldoni 10 % por sendkosto.

Jen estas nova lernolibro bone verkita kaj praktike starigita, laŭ la plano de *Esperanto en 10 leçons*, sed kun pli da praktikaj klarigoj, kaj multe pli da detaloj.

Tute rekomendinda por kursoj, la libro taŭgas multe por tiuj kiuj deziras lerni la lingvon sen profesoro.

La Librairie de l'Esperanto estas fondita antaŭ nelonge; ĝi disvendas ĉiuspecajn librojn, esperantajn kaj aliajn.

La libroj sendos volonte siajn katalogojn al tiuj kiuj tion petos per poŝtkarto.

Poŝta Kesteto.

Paŭlo Keilich, Gleuelerstrasse, 135, Cöln-Lindenthal, Germanujo, deziras interŝanĝi poŝtmarkojn. Li sendos poŝtmarkojn germanajn.

Hermance Faignot, en Belvél (Belgujo), deziras korespondi per ilustritaj poŝtkartoj aŭ leteroj.

La Düffela Grupo Esperantista, en Düffel (Belgujo), deziras korespondi eksterlanden per poŝtkartoj, ilustritaj aŭ ne.

Klubo Esperantista, en Reims, deziras korespondi kun belgaj samideanoj. Sin turni al: S^o F. Morot, prezidanto, 2, rue Ponsardin, en Reims (Francujo).

Perdiĝoj ĉe la Poŝto, aŭ aliloke. — Dum la lastaj tagoj mi ricevis plendojn pri nealveno de nia gazeto. Sperto montris al mi ke, kelkfoje, tiu nealveno okazas nur tial ke oni ne transdonas al ni precizan adreson, aŭ ke oni forgesas sciigi nin pri adres-ŝanĝo.

Oni bonvolu, pri tio, ne kulpigi la sendiston. Ankaŭ okazis ke pakajeto, forsendita enhavante multajn nojn, alvenis nur kun parto da ili.

En tia okazo, vidante ke la pakajo ne enhavas la kvanton montratan sur la kovrilo, oni *devas* tuj kaj nepre plendi ĉe la Poŝto.

Sed ni povas preni nenian respondecon pri perdiĝo aŭ forrabo.

J. C.

SINJOR' AZENO.

Kanteto dediĉita al miaj amiketoj la blindaj esperantistoj de Woluwe-Brussel. E. J. WEEMAES Loveno.

A - mi - koj, bel - an fabl - on al vi ra - kont - os mi. Mi leg - is ĝin en
 libr - o, do ver - a est - as ĝi. Sin - jor' A - ze - no i - am pro -
 me - nis en arb - ar'. Li ĝoj - as kaj li danc - as sub ombr - a fol - i - ar'.

1.

Amikoj, belan fablon
 Al vi rakontos mi,
 Mi legis ĝin en libro,
 Do vera estas ĝi.
 Sinjor' Azeno iam
 Promenis en arbar'.
 Li ĝojas kaj li dancas
 Sub ombra foliar'.

2.

Sed... kio nun okazas?
 Jen kuŝas la muzet',
 Kredeble forgesita
 De ia pastistel'.
 Li marŝas sur la sakon,
 Kaj bruas stranga son';
 La birdoj tuj forflugas
 Pro tia falsa ton'.

3.

» Hej! aŭdu, li ekkrias,
 » Mi estas muzikant'!
 » Mensogo, kion diras
 » La hom' pri mia kant'.
 » Artiston ĉiam trefas
 » Envio, kalumni';
 » Azeno scias ludi!
 — Jes. « i a » Judas li.

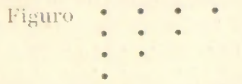
AMUZAJĴOJ.

PROBLEMOJ.

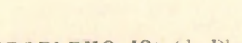
PROBLEMO 15^a — (de S^o V. Inglada) — **NENIO**
 ESPERANTO.

PROBLEMO 16^a — (de S^o Cassiers). — *Vortoj lozange metol-*
aj: 1 kaj 7: kapo kaj vosto de ŝtela besto; 2: adverbo
 pritempa; 3: nomo de monato; 4: ĉarmas muzikamantojn per
 belsona voĉo; 5: adjektivo montranta okuldifekton; 6: ad-
 jektive: multkosta metalo.

PROBLEMO 17^a — (de Plantano). — *Silaba triangulo*: Poezia
 dramo — Spiritego — Superega
 estajo — Vokalo.

PROBLEMO 18^a (de Plantano). — Vortoj figurantaj ŝtuparon:
 Filo — Prepozicio aŭ
 konjunkcio — Parto
 da mallumo — Osto
 ĉirkaŭ la brusto (ra-
 diko). - Kion oni pens-
 as pri ia afero (radiko)
 — Ne pli ol — Marŝi.

PROBLEMO 19^a (de Plantano). — Interesa demando: Kiel
 vi povas certigi pri la sekso de birdeto alte fluganta?

PROBLEMO 20^a (de S^o Weemaes). — Mi estas parto de via
 piedo; kripligu min, mi enhavos milionojn da piedoj.

PROBLEMO 21^a. — Trovu la nomon de antikva greko, kun-
 metitan el dek literoj, per jenaj klarigoj: 1° Numerigu laŭ
 ŝercota maniero, per arabaj (ordinaraj) ciferoj, la literoj de
 l' alfabeto tiamaniere ke unu duono formu grandigantan pro-
 porcion aritmetikan, la alia, malgrandigantan proporcio arit-
 metikan;

2° La nomo estas skribita per la ciferoj respondantaj al ĉiu
 el siaj literoj;

3° Tiuj ĉi arabaj ciferoj-literoj estas intermiksita;

4° Tiuj intermiksistaj ciferoj-literoj estas siavice numerigitaj
 per romaj ciferoj, de I ĝis X;

5° Tiam, ni konstatas ke I = VIII, II = IV - III, III = $\frac{X}{2}$,

IV = X + [VIII - (2 VII + VI) + 1], V = IX = III - (VII + 1),

VI = III + VII + $\frac{VII}{2}$, VII = (X - 2 III) + 2, VIII = V + 10,

X = duono de la sumo de la unua deko (tio estas: 1 + 2 + 3 + ...
 + 10) - 3, 5. Donu plenan solvon kun ĉiuj kalkuloj.
 Ŝi sendu la solvojn, al S^o J. COOX, en Duffel, antaŭ la 25^a de
 Januaro 1907.

SOLVOJ (de Septembro).

- PROBLEMO n° 64^a** — Ministo — Minist'ro. (Litero R).
 » **65^a** — Lo-ko = Kolo; ono de F = fono;
 Kolofono.
 » **66^a** — Mi-k (R) ado.
 » **67^a** — Fotograf-aparato sur tri piedoj.
 » **68^a** — O-vi-dio.

DIVENIS. — Soj Mathys kaj Plantano, ĉiujn; S^{mo} Br. kaj
 S^o Weemaes, ĉiujn krom 65; S^{mo} Bastoul, Soj Lundgren
 kaj Letenneur, ĉiujn krom 64 kaj 68.

SOLVOJ (de Oktobro).

DIVENIS. — S^o Weemaes, ĉiujn krom 3; S^{mo} Br., ĉiujn krom
 3, 5; S^o Plantano, ĉiujn krom 1, 3; S^o Lundgren, ĉiujn krom
 5, 7; S^o Mathys, ĉiujn krom 1, 3, 5; S^{mo} Bastoul, 2, 4, 7, 8;
 S^o Letenneur, 4, 6, 7.

Premioj al niaj gajnintoj.

La lasta serio da divenaĵoj konsistas el 34 problemoj (noj 35
 ĝis 64).

Ni disdonas premiojn al tiuj kiuj divenis pli ol la 2/3.

S^{mo} Br. divenis 31 problemojn,

S^o Plantano » 30 » ;

al ĉiu ni donacas unu el la du unuaj jar-kolektoj de nia « Belga
 Sonorilo »;

S^o Letenneur divenis 28 problemojn; ni donacas al li 1 ek-
 zempleron de « Kio povas okazi ... » kaj 10 ekzemplerojn de
 « La Langue... pour 10 centimes », ambaŭ de Ĉefeĉ;

Soj Chauffoureaux kaj Lundgren divenis 26 problemojn; ni
 donacas al ĉiu:

ĉu 10 poŝtkartojn de la 2^a kongreso;

ĉu 10 ekz. de « La Langue... pour 10 centimes »;

ĉu parton da kartoj kaj da *La Langue*, ĝis 10 ekzempleroj
 kune. La gajnintoj sciigu kion ili estos elektintaj